

داکتر یارمحمد حیدر زاده کارشناس حفاظت محیط زیست از کشور سویدن

راه‌ها ماشین‌زده شدن زراعت افغانستان

تحول یعنی دگرگون شدن از حالی به حال دیگر در آمدن است تغییر و تحول خودش یک پیشرفت است و زمان می‌توانیم متحول بشیم که بخواهم و حرکت کنیم بشنویم جستجو کنیم و به چشم ببینیم یاد بگیریم تغییر بدیم تا اینکه متغیر بشیم. به عبارت دیگر تحول یعنی اینکه بتوانی اندیشه‌ها و عقاید و مسایل جدید را جای‌گزین

اندیشه ها و مسایل قبلی کنیم .

زراعت افغانستان در طی این چهارده سال نیازمند تحول بنیادی بود ولی با تانسف با وصف کمک های میلیارد دلاری جامعه جهانی زراعت ما امروز هم ماشینیزه نه شده است و بشکل سنتی نسل به نسل که میراث باقی مانده بیش از یک قرن بود تا اکنون هم باقی مانده است.

در افغانستان صد ها هزار نفر از زراعت پیشان این کشور زندگی خود را از کار بروی املاک کوچ یا کلان که متعلق به خود آنها است تامین می کنند.

کشت زراعت از عدم دانش دهقان حرفه ای با کشت به دلخوا خود مالک زمین یا دهقان اداره می شود. نیست در اکثریت نواحی شخم زدن برگردادن لایه سطحی خاک زمین زراعتی به روش سنتی با گاو آهن پاره با عمق 5 الی 10 سانتی متر خاک زمین برگردان برای کشت غلات ، دهقان بیچاره ما با صد زحمت از یک هکتار زمین یک یا نیم تن حاصل بدست می آورد ، نمی توان انتظار داشت جمعیت بیش از 30 میلیون نفری افغانستان را به این روش کشت سنتی از فقر و محرومیت نجات داد.

دولت باید با ایجاد مراکز آموزش جهت آموزش تربیه دهقان حرفه ای و نوجوانان صاحب زمین را آموزش حرفه ای روش های کشت با استفاده از ماشین آلات زراعتی عصری ، طرز آبیاری ، تعیین مقدار آب دهی یا نورم آبیاری ، مراحل آبیاری و آب مانی که برای هر غلات و نبات در دوره ی رشد و نمو آن با توجه به بافت خاک، نوع غلات و نبات و شرایط اقلیمی از جمله موارد تاثیر مثبتی در تحول زراعت و بالا روی در کیفیت محصول است.

نیازمندی تحول چشمگیر زراعت در قدم اول از دیاد حاصلات با کیفیت برفی هکتار زمین وابسته با عمق شخم ، تخمهای اصلاح شده ، کودهای و رژیم آبیاری و کاربری سیستم های آبیاری است. از نگاه علم اگروتکنیک نیاز های اولیه برای رشد گیاهان زراعتی با کیفیت و کمیت ، برگردادن زمین زراعتی عمق شخم زدن زمین از 10 سانتی متر بالا الی 40 سانتی متر با ماشین های قلبه دستی یا موتوتوری یا با تراکتور می باشد که ما از برگردادن یک هکتار زمین 3 الی 5 تن گندم حد اقل بدست خواهیم آورد.

دوم تغییر و تحول زراعت نیز وابسته به فعالیت مراکز تحقیقاتی ترویج غلات و نبات عاید آور است. باید مطمئن باشیم با طرح ریزی سالم به وسیله افراد رشته های مسلکی تغییر و تحول دادن روش های کشت در زراعت یا عمق شخم زدن زمین برای هر نبات با استفاده از وسایل اگروتکنیک معین شده است.

در تاریخ معاصر کمبود غذا بطور قابل توجهی در اکثریت کشور ها کاهش یافته است که آن را مدیون پیشرفت آگروتکنیک و سیستم های مدرن آبیاری در بخش زراعت شاهد هستیم. هدف از استفاد از تکنیک های زراعتی در شخم برای کاشت و کود دهی در ضمن آنکه موجب تولید بالای محصول می شود و هم باعث حفظ حاصلخیز خاک ، رطوبت ، حفاظت خاک از فرسایش می باشد.

با این ظرفیت و پتانسیل آب کشور و 3 میلیون 300 هزار زمین آبی افغانستان توان خوب رشد زراعت را در کشور دارد که هم نان کشور را تهیه کند ، هم برق کشور که دیگر به کشور های بزرگ یا همسایه کان خود متکی نباشد و در سطح بین المللی افغانستان از قدرت عمل بیشتر برخوردار باشد. به یقین می توان با مدیریت خوب کادر های مسلکی این بخش دولت دو میلیون آن را زیر کشت گندم به طرز علم آبیاری آن استفاده از رژیم آبیاری و در شخم آن استفاده و سایل عصری و کشت آن را تحت نظر متخصص اگرانام سالانه زیر کشت ببریم به یقین می توان گفت که از هر هکتار زمین کشتزار در مرحله اول 3 الی 3 نیم تن گندم با کیفیت بدست خواهیم آورد.

برای بدست آوردن حاصل خوب با کمیت برداری با کیفیت ، تعیین مقدار آب و مراحل آبیاری برای گیاهان در دوره رشد و نمو مختلف گیاهان با توجه به بافت خاک ، نوع گیاه و شرایط اقلیمی بسیار متفاوت است. نیاز آبی گیاه و مراحل آبیاری و آب مانی به عوامل گرما ، خشکی محیط بافت خاک و نوع گیاه زراعتی بستگی دارد. آب و هوا به ویژه درجه حرارت، رطوبت نسبی و باد بطور عمده بر تعرق گیاه موثرند، آب مورد نیاز در درجه حرارت بالا حرارات ، وجود باد و هوای خشک زیاد است و در هوای خنک و بدون وزش باد و شرایط مرطوب آب مورد نیاز پائین تر است. آب مورد نیاز هر رستنی در مناطق مختلف متفاوت است. اکثر زمین های زراعت افغانستان به روش سنتی سطحی و بدون نورم آبیاری ، آبیاری آنها صورت می گیرد ، آب به هدر می رود ، گاهی به کشت گیاهان صدمه وارد می شود.

آبیاری سطحی تلفات اصلی آب با فرسایش آبی عمدتاً در داخل مزرعه است که 70 تا 90 فیصد تلفات آب را شامل می شود. کاربرد سیستم های آبیاری مدرن در کشتزارها کمتر آب در داخل مزرعه تلف می شود و هم خاک فرصت کافی را برای رساند آب به گیاه پیدا می کند و از طریق این سیستم ها کود حل شده به ریشه گیاه منقل می گردد و این شیوه آبیاری برای بهبود کفیت و افزایش محصول در جهت رسیدن به خود کفایی غله برای محو فقر در کشور ما کمک شایان می کند و در ضمن اینکه روش های آبرسانی سیستم ها از رشد و گسترش و انتقال بذر علف های هرز به داخل مزرعه نیز جلوگیری می کند و تلاش برای حفظ محیط زیست نیز می باشد. استفاده کاربرد این سیستم های آبیاری در سطح کشور های جهان در جهت رشد محصولات زراعتی و افزایش کیفیت محصول موفق ارزیابی شده است. این سیستم های آبیاری در تولید مواد غذای نقش حیاتی دارند بطور مستقیم وسیله ای است در راه تامین امنیت ملی کمک شایان کرده اند. مدیریت بازسازی اکوسیستم ها نحو زندگی اجتماعی و اقتصادی مردم را بهبود می بخشد.

یکی از راه های اصلی محو فقر روحی به منظور رسیدن به زندگی آبرومند ، توسعه شبکه های آبیاری در بخش زراعت و باغداری موجب اشتغال کار و جلوگیری از مهاجرت و شایسته به عنوان شرط لازم در رسیدن به سوی کمال است. نگاه کارشناسان دانشمندان محیط زیست راه کاری دراز مدت و پایدار به منظور کاهش و نهایتاً از میان بردن فقر ، گسترش رفاه عمومی و حفاظت خاک و منابع آن نقشی بسیار برجسته ایفا می کند. به دلیل افزایش جمعیت ادامه کاربرد شیوه های کشت سنتی زراعت و عدم اجرای سیستم های آبیاری در کشت افغانستان به کمبود مواد غذایی گرفتار و در حال حاضر میزان فقر در حالی بیشتر شدن است و همچنان از عدم توجه دولت به زیر ساختهای اقتصادی بخصوص پروژه های تنظیم آب بیکاری زندگی مردم را در این کشور به شدت تحت تاثیر قرار داده و آنان را با مشکلات فراوانی روبرو کرده است.

رفاه و امنیت اجتماعی جزء کار کرده های اصلی حکومت است دولت وظیفه دارد ، برای اتباع کشور امکانات کار ، مسکن ، خدمات درمانی ، خدمات آموزشی و تامین آب آشامیدنی را فراهم کند. و با ایجاد کارخانه ها زیربنایی اقتصادی مردم از بیکاری دائمی به سمت کامل سوق پیدا می کرد. افغانستان کشوری است که توانایی رشد هر نوع محصولات زیادی را دارد. تنها کفایت با فرهنگ سازی درست و اقدامات اصولی ، این پروسه در جامعه ترویج شود. گندام جز وابندایی ترین نیاز های غذایی مردم می باشد و تقاضا برای این محصول زراعت در کشور ما زیاد است گندم محصول زراعتی در سالهای آتی نیز ادامه خواهند داشت. علاوه بر این سبب اشتغال می شود که در توسعه ی اقتصادی کشور مان نقش موثری دارد. همچنین گندم با توجه به شرایط آب و هوای کشور مان سازگار می باشد.

کسب باغداری از دیر زمان در افغانستان رونق داشته (انواع انگور، انواع سیب ، انار ، زرد آلو ، آلو ؛ انجیر، لیمو ، مالت ، زیتون ، جلعوز ، پسته ، بادام و چارمغز و غیره...) محصولات سنتی کشور ما هستند و هم عاید بیشتر دارند باید دولت به خاطر تشویق باغ داران و دیگر خانواده های بیکار ساحه باغداری را گسترش دهد.

انکشاف ساحه باغداری در نواحی ولایات در جهت بهبود محیط زیست و تشویق مردم دهات به باغداری و ترویج نهال میو دار سنتی که محصول آن منفعت پولی بیشتر برای باغداران در مناطق که مطابق به شرایط اقلیمی آن سازگار باشد. چون همین اکنون هم بخش زیادی از جمعیت افغانستان به فعالیت زراعت و باغ داری اشتغال دارند و به علت ضعف بنیه اقتصادی به تنهایی قادر نیستند بدون حمایت مالی دولت و نهاد بین المللی ذیربط به کشت جایگزین خشخاش بپردازند. توسعه ساحه کشاورزی (زراعت ، باغ داری تاکداری) در شرایط فعلی فقر اقتصادی دامنگیر مردم ما است و به کمک های دراز مدت جامعه جهانی بخصوص اداره مبارزه با جرایم و مواد مخدر سازمان ملل متحد و بخش احیای محیط زیست سازمان ملل متحد

در زمینه تامین آب به اماکن سبز برای توسعه مناطق سبز (درختان) در جهت حفظ محیط زیست بکارند و هم در تهیه و سایل پیرفت در بخش زراعت و باغداری تلاش بیشتر به خرج دهند.

البته برنامه هایی توسعه کشاورزی (زراعت و اعم باغداری) شمار بیگاران روستیانی را کم و هم از مهاجرت آنان را جلوگیری می کند.

موثریت ساخت بند های آب گردان تبدیل زراعت افغانستان به کشت دوفصله از آب ذخیره بند خودی بوسیله کانال های آبرسانی و هم تولید برق آبی سهل الوصول ترین تجدید شونده ترین و تمیزترین منبع است.

حادث بند های آبی باعث باروری کوه ها از پوشش گیاهی می گردد و اطراف بند ها نیز بارور می شود و در نتیجه باعث سهل سازی رواناب ها و جلوگیری سیلاب ها موسمی در منطقه و هم دیگر کشور ما گرفتار خشکسالی نه خواهد شد.

رشد زراعت و باغداری بدون منابع موثر آبی ناممکن است، توسعه بند سازی را در دره های حوزه آبخیزی که دریاها برای تولید نیرو برق آبی را دولت هرچه زود تر پلان پروژه ها میان مدت و دراز مدت را باید راه اندازی کند و تاسیساتی که از آن برای تولید برق، آبیاری زراعت و باغات که به سهولت از آن دهقانان باغداران استفاده کنند، ایجاد کنیم و از تبخیر آب بند دور بر دو طرف کوه های بند اقسام بوته ها و درختان سبز و خرم می روید و باعث زیستگاه طبیعی گیاهان و جانوران و مستحکمی اکوسیستم منطقه و کوه ها می شود.

نگاه حکومت های در طی این 13 سال به مساله محو کشت خشخاش یک نگاه صرف غیر مسلکی روز گذرانی چیز دیگر نه بود، فقد کرسی وزارت خانه های انرژی و آب زراعت و آبیاری و مبارزه با مواد مخدر را به دلایل خاص وابسط به سیاست مصلحتی به افراد غیر دانشگاهی یا کم تجربه داده شده است. آیا یک فرد غیر رشته مسلکی می تواند فرد موفق و مفید در رشته مهندسی و در زمینه طرح پروژه های آبیاری و شبکه های آبرسانی یا تغییر روش کشت یا بدیل جایگزین باشد.

و به دلیل عدم مدیریت آب از آب خروشان تا هنوز هم زراعت پیشه گان و باغداران کشور ما از بی آبی زجر می کشند و رنج می برند. در سال های قبل بخاطر نبود امکانات صدور میوه خشک و تر به کشور های همسایه و جهان باغ داران کشور ما نیز به کشت خشخاش روی آورده و درختان میوه دار خود را قطع بی رحمانه نموده اند و برای احیای دوباره آن باید در جهت برگشت به کسب باغ داری و تاک داری به آنها کمک های مادی و فنی معقول برای پاک کاری و پرسیس میوه مطابق به نورم بین المللی و هم در جهت حفظ و نگهداشت و انتقال میوه تر و خشک و بازاریابی صورت گیرد.

باغداری، داری ظرفیت های کلانی می باشد که می شود به منابع عایداتی برای

افغانستان تبدیل شود. در سال های پیش از 1990 حدود 25 تا 30 فصد گل صادرات افغانستان را میوه تر و خشک تشکیل می داد. تولید محصولات زراعتی و فرآورده های باغ داری از طرف دهاقین به کشور ما نقش سرنوشت ساز و حیاتی است. خوشبختان توپوگرافی افغانستان شرایط لازم برای کشاورزی شدن وجود دارد، به دلیل و سعت زیاد زمین های زراعتی و دامنه ها نمیه هموار میلان دار و هم تنوع آب و هوای چهار فصل، امکان کاشت انواع محصولات زراعت آبی سبزیجات و میوه جات در اکثر ولایت فراهم است.

افغانستان که از نعمت و جود آب شیرین رود خانه های جاری بهر مند است نه نباید ما سالانه بخشی از غذای مورد نیاز خود را از خرج وارد کنیم. در صورت کارایی در تولید محصولات زراعتی و باغی زمینه اشتغال کار برای بخش عظیمی از جمعیت کشور ما را فراهم می سازد، امروز دهقانان ما ضرورت تنها به وسایل عصری از قبیل تجهیزات ماشین آلات زراعتی کمباین به خصوص ماشین های قلبه خورد دستی که مناسب به طول و عرض زمین دهاقین ولایات کوهستانی شمال شرقی جنوب شرقی ولایات مرکزی کمک در جهت رشد اقتصادی شان حتمی ضروری است.

در سالهای قبل از بی نظمی در بسیاری از مناطق افغانستان که کنترل آب های سطحی اراضی زراعت ممکن شده بود، پروژه بزرگ زراعتی به اجرا در آمده که در زراعت آنها از شیوه های بسیار پیشرفته استفاده می شود. باید توجه داشته باشیم که تحول با زحمت مهار دست انسان و همه با ارده دانش رشته مسلکی انسان انجام آن صورت می گیرد.

انسان عاقل و دلسوز اگر بخواهد در وضعیت جامعه ، در کشور و زندگی خود تحول ایجاد می کند، برای رسیدن به یک تحول بنیادی ما باید سپردن کار به اهل کار اش در کشور ما در تمام عرصه ها آغاز کنیم . تجربه کار در بخش زراعت در طول زمان در بسیاری از کشور جهان نشان داده است که سپردن کار به اهل کار در جامعه تحول ایجاد می کند ، تغییر و تحول خودش یک پیشرفت است و سعادت انسانهای کشور را تضمین می کند.

داکتر یارمحمد حیدر زاده کارشناس حفاظت محیط زیست از کشور سویدن

منابع

اتلس افغانستان

استفاد از مواد راه های ماشینزده شدن زراعت و سویدن